

Yorum ve makaleler

YÖNTEM YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

Not: Makaleler yazarın kişisel görüşünü ifade etmekte olup kaleme alındığı tarihteki mevzuat düzenlemeleri açısından geçerlidir. Daha sonra meydana gelecek değişimler uygulamada farklılık yaratabilir. Bu nedenle makale tarihini göz önünde bulundurunuz.

12.01.2021

Konu: Ticari Davalarda Ticari Defter ve Belgelerin Önemi.

Üzülerek ifade ediyorum ki, ülkemizde ticari defterler çoğunlukla maalesef vergi uygulamasına dönük olarak tutulmaktadır. Çünkü işletmeleri birçok yönden bu alan daha çok ilgilendirmektedir.

Ticari defterlerin vergi uygulamasına dönük, yani vergi amaçlı olarak tutulması şirket yöneticilerin şirketin mali durumunu görmelerini engellemekte, ülke ekonomisinin gerçek durumunun ortaya konulmasını güçleştirmekte ve hukuksal meselelerin çözümüne engel olmaktadır.

Nitekim, Türk Ticaret Kanunu'nun 64/1'inci maddesinde ticari defterlerin tutulmasının amacı tacirin, ticari işlemlerini ve ticari işletmesinin iktisadi ve mali durumunu, borç ve alacak ilişkilerini; her hesap dönemi içinde elde edilen neticeleri, açıkça görülebilir bir şekilde ortaya konması olarak belirtilmiştir.

Aynı maddede devamla "Defterler, üçüncü kişi uzmanlara, makul bir süre içinde yapacakları incelemede işletmenin faaliyetleri ve finansal durumu hakkında fikir verebilecek şekilde tutulur. İşletme faaliyetlerinin oluşumu ve gelişmesi defterlerden izlenebilmelidir." denilmektedir.

İşte ticari defterlerin ticari işlemlerin neticelerini açıkça görülebilir şekilde ortaya koymamaları, yani ticari defterlerin gereği gibi tutulmamaları şirket yöneticilerinin işletmelerinin gerçek durumunu görmelerini engellemekte, ülkenin GSMH'nin hesaplanmasında ve işletmenin borç ve alacak ilişkilerinin gerçek durumunu ortaya konulmasına engel olmaktadır.

Esas konumuza gelirsek, şirketlerin borç ve alacak ilişkileri nedeniyle yargıya intikal eden konularda aşağıda örnekleri verilen eksiklikler nedeniyle mağdur duruma düştükleri görülmektedir.

Bu eksiklik ve aksaklıklara örnek olarak;

- 1-Fiziki ortamda tutulan zorunlu defterlerin hepsinin veya yevmiye defteri dışındaki defterlerin basımının yapılmamasını,
- 2-Fiziki ortamda tutulan yevmiye defterinin noter kapanış tasdikini yaptırılmamasını,
- 3-Fiziki ortamda tutulan defterlerde satıcıya ait faturaların kayıtlara alınmamasını,
- 4-İrsaliye düzenlenmemesini,

Yorum ve makaleler

YÖNTEM YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

5-Bir belgeye dayanarak yapılan bir kaydın, bir belgeye ya da yeterli bir nedene dayanmaksızın ters bir kayıtla kapatılmasını,

6-Bankalara yatırılan ve çekilen paraların kayıtlarda izlenilmemesini,

7-Özellikle banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kredilerinin defterlere kaydedilmemesi veya gerekli titizlikte izlenilmemesini gösterebiliriz.

Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Ticari defterlerin HMK gereğince sahibi lehine delil olması ve şirketlerin mağdur duruma düşmemeleri için özellikle bağımsız çalışan SMMM arkadaşların ticari defter kayıtlarında gerekli titizliği göstermeleri ve konunun ciddiyetini anlatarak şirket sahiplerinin gerekli bilgi ve belgeleri kendilerine mutlaka göndermelerini sağlamaları gerekmektedir.

Konuyla ilgili önemli diğer bir husus da, borç ve alacak anlaşmazlığı nedeniyle anlaşmazlığı yargıya intikal eden şirket sahiplerinin davacı veya davalı olunmasına bakmaksızın söz konusu anlaşmazlıkla ilgili olarak mutlaka mali müşavir ve muhasebecilerine bilgi vermeleri ve muhasebecilerin de bu konuda hazırlıklı olmaları, mümkün ise eksiklik ve aksaklıklarını gidermeleri uygun olacaktır.

Bunun için de yine mali müşavir/muhasebeci arkadaşlara görev düşmekte bağımlı çalışıyorlarsa şirket yöneticilerine, bağımsız çalışıyorlarsa defterlerini tuttukları şirket sahiplerine ticari ve mali konularda yargıya intikal eden konularda kendilerinin bilgilendirmelerini istemeleri gerekmektedir.

(Hazırlayan: Hüseyin Yörükoğlu, SMMM)